

Bijlage 3: Vertrekpunt

1.1 HUIDIGE ENERGIEVRAAG

In Gennep was de totale energievraag in 2022 1527 TJ. Dit komt grofweg overeen met de opbrengst van 500 ha zonnevelden – ongeveer één tiende van het totale grondoppervlak van de gemeente Gennep – of ongeveer 52 windmolens met een tiphoogte van 100 m.

Uitgesplitst per sector, in TJ (2022):

Gebouwde omgeving*	721 (waarvan woningen 356)
Industrie	365
Landbouw, bosbouw, visserij	20
Verkeer en vervoer	412
Overig	9

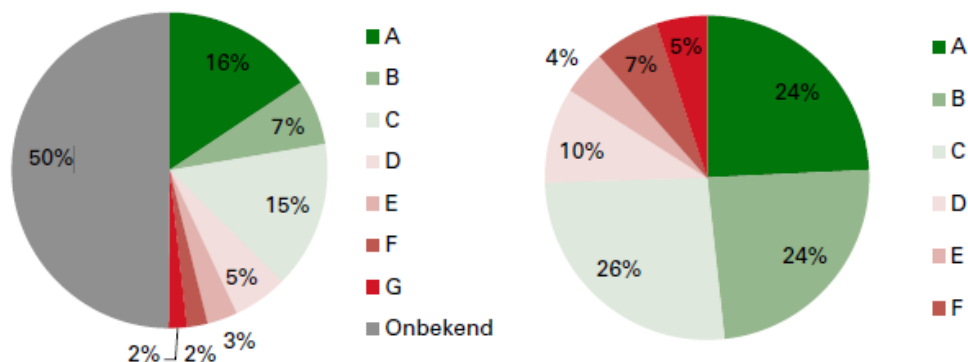
*Inclusief commerciële en publieke dienstverlening

Bron: Regionale Klimaatmonitor

1.2 GEBOUWDE OMGEVING

Energielabels

Van ongeveer de helft van de 7789 woningen in Gennep is het energielabel bekend. Naar schatting heeft een kwart van deze woningen een energielabel A, maar nog een kwart heeft een energielabel D of lager. Van deze woningen is ongeveer 9% in bezit van een van de twee woningcorporaties Mooiland of Destion. Via de nationale prestatieafspraken hebben corporaties afgesproken om uiterlijk in 2028 alle woningen met een E-, F- of G-label uit te faseren of te verduurzamen. Voor de particuliere voorraad gelden dergelijke afspraken niet, al mogen particuliere verhuurders (net als corporaties) volgens de huidige plannen vanaf 2030 geen woning meer verhuren met energielabel E, F of G.

Bron: BAG (2023). Bewerking Stec Groep (2023). *50% van de energielabels van woningen in Gennep zijn onbekend (linker figuur). Rechter figuur is een inschatting van alle energielabels gemaakt op basis van woningtype en bouwjaar.

Aardgasvrij wonen in Gennep

In 2023 hebben wij onderzoek laten uitvoeren naar de haalbaarheid van een warmtenet op basis van aquathermie in twee Gennepse wijken (Vogelbuurt en Gennep-West). Dit onderzoek wees uit dat de realisatie van een warmtenet niet onmogelijk is, maar grote financiële risico's met zich meebrengt. Vanwege deze risico's is de keuze voor een warmtenet voor een relatief kleine gemeente als Gennep op dit moment niet logisch.

Vooralsnog is 'individueel *all-electric*', een geheel elektrische energievoorziening, het meest voor de hand liggende scenario voor het overgrote deel van de woningen in onze gemeente. Om over te kunnen stappen om een warmtepomp moet echter de woning eerst goed geïsoleerd zijn. Met name voor inwoners met een laag inkomen en een slecht geïsoleerde woning kan de hoogte van de benodigde investeringen een struikelblok zijn. In de Transitievisie Warmte Gennep, Mook en Middelaar en Bergen, vastgesteld in 2021, hebben we de ambitie uitgesproken om de komende jaren vooral in te zetten op het isoleren, als eerste stap om woningen 'aardgasvrij-ready' te maken.

Regelingen energiearmoede

In 2022 heeft de gemeente Gennep een regeling uitgevoerd voor woningeigenaren met een inkomen lager dan 120% van het sociaal minimum. Op basis van een gratis energieonderzoek konden zij isolerende maatregelen uit laten voeren t.w.v. € 3000,-. Omdat het aantal woningeigenaren in deze inkomensgroep laag is, was het bereik van deze regeling beperkt. Aanvullend aan deze regeling zijn inwoners met een laag inkomen – en dus een relatief hoge energierekening – in de gelegenheid gesteld oud witgoed te vervangen voor nieuw, energiezuinige apparatuur. Dit aanbod was gekoppeld aan gratis energieadvies.

Nationaal Isolatieprogramma

Op het moment van vaststelling van het Energieprogramma 2024-2028 zijn in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma de voorbereidingen van de **lokale aanpak woningisolatie** in volle gang. De gemeente gaat de komende jaren honderden eigenaren van woningen met een laag energielabel ondersteunen bij het uitvoeren van isolatiemaatregelen. Deze aanpak is opgenomen in het uitvoeringsplan van dit energieprogramma.

1.3 INDUSTRIE

Door het overvolle elektriciteitsnet is het voor ondernemers in de gemeente Gennep niet alleen lastig om uit te breiden, maar ook elektrificatie en de installatie van zonnepanelen dreigen hierdoor vertraging op te lopen. Samen met ondernemers in de Industriële Kring Land van Cuijk, Noord-Limburg zoeken we naar creatieve oplossingen om met de beperkingen van het elektriciteitsnet de verduurzaming van het bedrijfsleven toch verder te brengen. Ondernemers die al hebben geïnvesteerd in duurzame innovatie hebben hierbij een voorbeeldfunctie.

In 2022 hebben de gemeenten Land van Cuijk, Gennep en Bergen en de samenwerkende bedrijventerreinen hun ambities kracht bijgezet met de ondertekening van de Green Deal Bedrijventerreinen. Naast elektrificatie en duurzame opwek zijn ook ambities op het gebied van circulair ondernemen en klimaatbestendige bedrijventerreinen opgenomen in deze Green Deal.

1.4 LANDBOUW

Op het agrarisch platteland zijn de afgelopen jaren meerdere crises samengekomen: stikstof, biodiversiteit, verdroging. De gestegen energieprijzen hebben boeren voor een bijkomend, niet te verwaarlozen probleem gesteld. Met het regionale project **Boeren met Energie**, waar de gemeente Gennep bij is aangesloten en dat in 2024 van start is gegaan, krijgen boeren ondersteuning bij het terugbrengen van hun energieverbruik.

Naast dit project is de gemeente Gennep aangesloten bij de regionale samenwerking op het gebied van **groengas**. Doel is om met de lokale productie van groengas uit agrarische reststromen een duurzame vervanging voor aardgas, een extra verdienmodel voor boeren en reductie van agrarische stikstofuitstoot te realiseren.

2.1 HERNIEUWBARE ENERGIE

Gerealiseerd

Door middel van luchtfoto's wordt jaarlijks bijgehouden hoeveel zonnepanelen er in de gemeente zijn geïnstalleerd. Sinds 2021 is het aantal panelen met maar liefst 100% gestegen. Twee projecten die hebben bijgedragen aan deze stijging zijn het zonnepark Kronos in Heijen (12 ha) en de zonnepanelen die distributiebedrijf Arvato op haar daken heeft geïnstalleerd.

Functie	Potentie	Gerealiseerd	Benutting
Bijeenkomstfunctie	5028	844	16.79%
Gemengd	93506	29550	31.60%
Gezondheidszorgfunctie	740	100	13.51%
Industriefunctie	76050	1767	2.32%
Kantoorfunctie	8990	823	9.15%
Logiesfunctie	4587	0	
Onbekend	111663	16963	15.19%
Onderwijsfunctie	1770	435	24.58%
Overige gebruiksfunctie	621	36	5.80%
Sportfunctie	4097	234	5.71%
Winkelfunctie	4506	496	11.01%
Woonfunctie	153215	63130	41.20%

Zon op dak Gennep per gebruiksfunctie

OER A73-A77

Momenteel onderzoekt Rijkswaterstaat (RWS) samen met de gemeente Gennep en in samenspraak met de inwoners van Heijen of de bermen langs de A77 ingezet kunnen worden voor de opwek van zonne-energie. Op basis van een haalbaarheidsscan heeft RWS becijferd dat ongeveer 2 ha van deze rijksgronden geschikt is voor de opwek van zonne-energie.

2.2 NETCONGESTIE

Door de snelle groei van het aandeel hernieuwbare energie begint het elektriciteitsnet tegen haar grenzen aan te lopen. In 2022 heeft Enexis afgekondigd wegens netcongestie geen nieuwe grootverbruikaansluitingen voor teruglevering van energie meer toe te staan. Deze netcongestie speelt niet jaarrond, maar met name op piekmomenten: aan de leveringskant wanneer er op grote schaal zonne-energie wordt opgewekt, of aan de afnamekant wanneer woningen 's winters elektrisch verwarmd worden met warmtepompen. Door deze overbelasting van het net kunnen nieuwe bedrijven of bestaande bedrijven die willen uitbreiden geen (extra) aansluiting meer krijgen. Om het elektriciteitsnet geschikt te maken voor het toekomstige energiesysteem moeten zowel het hoogspannings- als het midden- en laagspanningsnet fors worden uitgebreid. De uitbreiding van hoogspanningsstation in Boxmeer, waar onze gemeente van afhankelijk is, zal naar verwachting in 2029 worden afgerond door TenneT. Daarnaast zal Enexis in onze gemeente de komende jaren 113

km kabel moeten vervangen en 114 transformatorhuisjes en twee verdeelstations moeten bijplaatsen. Hierbij werkt Enexis nauw samen met de gemeente. Deze operatie start in 2025 en zal doorlopen tot na 2030.

Netbalancing

Ondertussen werken we aan oplossingen om het huidige elektriciteitsnet slim te benutten, waardoor meer (duurzame) elektriciteit vervoerd kan worden over de bestaande kabels. Zo kunnen bedrijven hun energieverbruik onderling afstemmen om piekbelasting te spreiden. Ook wordt gezocht naar mogelijkheden om zelf opgewekte energie onderling te verdelen. Daarnaast zal de tijdelijke opslag van energie een steeds belangrijker rol spelen in het afstemmen van vraag en aanbod.

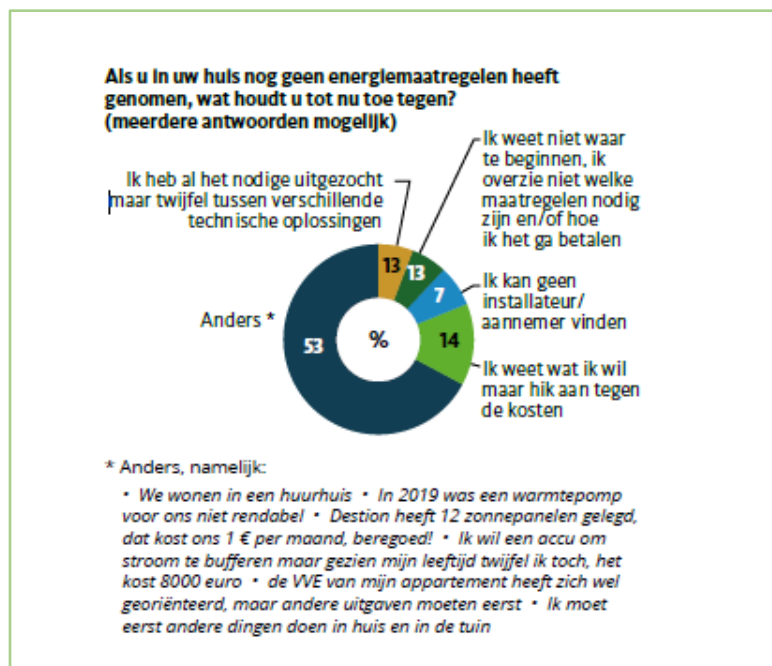
3 DRAAGVLAK

Opiniepijlers

In 2022 heeft bureau Opiniepijlers een onderzoek gehouden in Gennep, waarbij een week lang ruim tweehonderd inwoners in alle dorpskernen zijn bevroegd over energie-gerelateerde thema's. De energieprijzen waren in de maanden ervoor sterk gestegen als gevolg van de Russische invasie in Oekraïne, waardoor thema's als woningisolatie en energiebesparing de volle aandacht hadden. Toch bleek dat veel inwoners een onvolledig beeld hebben van de omvang van de energietransitie, de financiële gevolgen en de ruimtelijke consequenties.

Barrières

Sinds de stijging van de energieprijzen in 2022 is elke woningbezitter doordrongen van het belang van woningisolatie. De redenen van inwoners om nog geen of slechts beperkt stappen te hebben ondernomen lopen echter uiteen. 14% van de respondenten antwoordde dat de kosten hen tegenhouden om maatregelen te treffen. Een derde van de geïnterviewden gaf technische redenen op: onzekerheid over het te volgen stappenplan, de te kiezen technologie of de te contracteren uitvoerder. Van de overige respondenten was een deel huurder.

Ruim de helft van de respondenten gaf tevens aan onvoldoende informatie van de gemeente te ontvangen. Bovendien ontbreekt bij veel inwoners het gevoel invloed te hebben op de besluitvorming.

Op de vraag op welke oplossing de respondenten zagen voor de overgang van fossiele naar hernieuwbare energie antwoorde ruim de helft voorstander te zijn van een of meerdere zonnevelden in de gemeente. Ook bodemwarmte wordt genoemd als een mogelijke bron van duurzame energie.

4 GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

Inkoopbeleid

Het huidige beleidskader Inkoop- en Aanbesteding van de gemeente Gennep schrijft voor dat 'effecten op people, planet en profit' meegewogen worden bij inkoop- en aanbestedingsprocessen. De praktijk wijst echter uit dat de bestaande beleidskaders onvoldoende handvatten bieden om de vertaling naar een daadwerkelijke verduurzaming van inkoopprocessen te kunnen maken. Dit heeft enerzijds te maken met het optionele karakter van gestelde duurzaamheidseisen aan inkoopprocessen onder de Europese aanbestedingsgrens, en anderzijds met het feit dat de richtlijnen voor duurzaam inkopen nog onvoldoende concreet zijn.

'Duurzaam inkopen' is voor meerdere interpretaties vatbaar. Aandacht voor CO₂-reductie, vermindering van grondstoffengebruik, vergroening en klimaatadaptatie zijn alle duurzame doelstellingen. In dit energieprogramma richten we ons vooral op de ambities gerelateerd aan CO₂-reductie: klimaatneutraal en circulair inkopen. De tweede ambitie, circulair inkopen, leidt immers niet alleen tot minder grondstoffengebruik, maar ook tot een lagere CO₂-voetafdruk.

Gemeentelijk vastgoed

Toen de jaarrekening van 2022 een financiële meevaller bleek te bevatten, heeft de gemeenteraad ervoor gekozen een deel van het batig saldo in te zetten om gemeentegebouwen te verduurzamen. Het doel was tweeledig: gebouwen worden voorbereid op een aardgasvrije warmtevoorziening en de maatregelen resulteren in een structurele verlaging van de energiekosten van de gebruikers, veelal maatschappelijke organisaties en sportverenigingen. In 2023 en 2024 zijn verduurzamingsmaatregelen getroffen in d'n Toomp, 't Hökske, Tjenke Muda en meerdere gymzalen. Voor een geheel energiezuinig en aardgasvrij gebouwbestand moet er de komende jaren echter nog veel gebeuren. In 2024 is er een routekaart opgesteld voor de verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Het doel is volledig aardgasvrije gebouwen in 2050.

5 LOKALE ONTWIKKELINGEN EN INITIATIEVEN

De afgelopen jaren hebben in de gemeente Gennep ontwikkelingen plaatsgevonden en zijn meerdere initiatieven ontstaan op het gebied van duurzaamheid. Hieronder noemen we er enkele:

Energielandgoed Wells Meer

Vanuit de ambitie om de eigen energievoorziening te verduurzamen heeft de gemeente Bergen (L) het plan opgevat om 400 ha landbouwgrond in te zetten voor de opwek van hernieuwbare energie. Hierbij wordt de grond zoveel mogelijk meervoudig gebruikt, dus naast de plaatsing van windmolens en zonnepanelen wordt het grondgebied ingezet voor natuurontwikkeling, recreatie en landbouw. Door alle energieopwekking te concentreren in één gebied voorkomt Bergen versnippering van het landschap. Tevens kan de verduurzaming van de Bergense energievoorziening op deze wijze gekoppeld worden aan andere activiteiten, zoals een *field lab* waarin experimenten kunnen plaatsvinden en grootschalige opslag.

De gemeente Gennep heeft, net als buurgemeenten Venray en Mook en Middelaar, de intentie uitgesproken bij te dragen in de kosten met een bedrag van € 3,3 miljoen.

Energiecoaches

Een groep van 20 Gennepse inwoners heeft in 2023 de opleiding tot energiecoach gevolgd en zet zich sindsdien onder de vlag van Stichting Energieloket Gennep in om andere inwoners in de gemeente te helpen de energierekening omlaag te krijgen. De gemeente Gennep voorziet de stichting van de benodigde middelen en werkt nauw met hen samen. De stichting heeft onder andere een belangrijke rol gespeeld in de uitvoering van de witgoedregeling, die in november 2023 van start ging. Ook heeft de stichting haar medewerking toegezegd in de lokale uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma.

Energiecoöperatie Stroom van Hier

Energiecoöperatie Stroom van Hier uit Mook en Middelaar zoekt al geruime tijd naar locaties voor een postcoderoosproject, waarbij inwoners mede-eigenaar kunnen worden van een zonne-installatie en hier (gesubsidieerd) ook inkomsten uit kunnen vergaren. In 2022 heeft de coöperatie samenwerking gezocht met Gennep en hebben zich enkele vrijwilligers aangemeld om de Gennepse tak te vertegenwoordigen. Hoewel er nog geen sprake is van concrete projecten lijken er wel vastgoedeigenaren bereid om (een deel van) hun dakoppervlak ter beschikking te stellen aan de coöperatie. Ook stelt de gemeente dakoppervlak beschikbaar. De heersende netcongestie verhindert op dit moment echter de realisatie van grotere zonneprojecten.

Werkgroep Milieu en Duurzaamheid van de Industriële Kring

Een aantal ondernemers, verenigd in de Industriële Kring Land van Cuijk en Noord-Limburg, komt viermaal per jaar bij elkaar om zich in te zetten voor de verduurzaming van de bedrijventerreinen in de gemeenten Land van Cuijk, Gennep en Bergen. Ambtenaren uit de drie gemeenten zijn ook vertegenwoordigd in deze werkgroep. In 2022 ondertekenden de drie gemeenten, parkmanagement, Agrifood Cuijk en de Industriële Kring de *Green Deal bedrijventerreinen Land van Cuijk en Noord-Limburg*, waarmee zij de intentie uitspraken de handen ineen te gaan slaan om de verduurzaming van de bedrijventerreinen in de drie gemeenten in een versnelling te brengen.

In 2024 is een duurzaamheidscoördinator aangesteld die aan de slag gaat met de realisatie van de ambities uit de Green Deal. In deze uitvoering onderscheiden we vier actielijnen: energiebesparing, energy hubs, circulariteit en klimaatadaptatie. Met name voor *energy hubs*, het slim verbinden van bedrijven waarmee (duurzame) energieuitwisseling mogelijk gemaakt wordt, lijken er in Gennep mogelijkheden te zijn.